

Nazioffer utnyttjades i anatomisk atlas

Etiskt tvivelaktigt bakgrund till högkvalitativt arbete

**Respekt för människovärdet
fordrar vaksamhet vad gäller
ursprunget till illustrationer av
människokroppens anatomi. På**

en avrättad fånge för en anatomisk CD-atlas, även om den avrättade, som i detta fall, hade lämnat sitt samtycke (Läkartidningen 1–2/99). Ingvar Liljefors

Hand
Figur
1980

och blev
i nazist
Sturmb
Vid c

arbetet med den anatomiska atlasen.

Atlasen omarbetades senare

Detta påbörjades 1933 med stöd av förlaget Urban & Schwarzenberg i Wien. Den första upplagan utkom med fyra volymer mellan 1937 och 1960, den sista efter Pernkopfs död. Pernkopfs mycket detaljerade texter illustrerades med över 800 akvareller efter anatomiska preparat. De fyra konstnärernas bilder var oftast signerade med namn, årtal och, i några fall, ett hakkors eller »SS» vid namnet. Efter några år gjordes en genomgripande omarbetning under ledning av H Ferner i Heidelberg, och atlasen utgavs 1963–64 i två volymer, som översattes till engelska, italienska och japanska. Mycket av Pernkopfs text hade strukits. En andra upplaga av Ferners bearbetning gavs 1980 ut av samma förlag, nu i Baltimore och München. Jag fann den, i låst skåp, i Akademiska sjukhusets medicinbibliotek. Konstnärerna var oftast desamma som i Pernkopfs första upplaga. Deras 553 färgbilder är mycket imponerande, de som är signerade saknar naturligtvis hakkors eller SS-märkning. I 15–20 fall är så mycket av ansiktet återgivet att närstående kanske hade kunnat känna igen offret.

För det gällde alltså i stor utsträckning offer, i de flesta fall troligen avrättade i Wien, Linz, Prag eller München för politiska brott. Eutanasi bedrevs på en del psykiatriska institutioner och

get Urban & Schwarzenberg och till österrikiska myndigheter att 1. en officiell opartisk utredning skall söka klarlägga vilka offren var och hur de dog, 2. att dessa, om de visade sig vara nazioffer, på något sätt hedrades samt 3. att boken även i fortsättningen bör ges ut, men med klarläggande kommentar om den historiska bakgrunden. Jag har tillskrivit förlaget, både i Baltimore och i München, men inte fått något svar.

Nyligen recenserades i JAMA två nyutgivna anatomiska atlasar på CD-ROM. Den ena, »The complete visible human», utgiven av Peitgen, Berghorn

Hjärna
fronta
corpu
hjärna
Pernk

Refer

1. Pernk
Mens
Brust
II: Ba
Wien
1952.
graph
ste Hä
ga ba
berg.
2. Pernk
pliech